INFORMATIENOTITIE

AAN	De leden van de Gemeenteraad
VAN	College van Burgemeester en Wethouders
ONDERWERP	Meicirculaire 2025
DATUM	1 juli 2025
BIJLAGE	
REGISTRATIENUMMER	GZDGCB2072199/2072200

Op 3 juli aanstaande behandelt de gemeenteraad de Voorjaarsrapportage 2025 en de Kadernota 2026-2029. In deze documenten is de meicirculaire 2025 van het gemeentefonds nog niet verwerkt. Dat is gebruikelijk: de circulaire verschijnt doorgaans te laat om nog meegenomen te worden bij het opstellen van deze stukken. Toch bevat de circulaire belangrijke informatie die relevant is voor de besluitvorming. Daarom informeert het college de raad met deze notitie over de hoofdlijnen en het financiële effect van de meicirculaire 2025.

Met deze informatienotitie beschikt u als raad over de meest actuele informatie, zodat u goed onderbouwde afwegingen kunt maken bij de behandeling van de kadernota. Er is hiermee nog geen formeel besluit genomen over de verwerking van de cijfers. Zoals gebruikelijk doet het college in de najaarsrapportage 2025 een voorstel voor verwerking in het lopende jaar. De meerjarige verwerking volgt in de begroting 2026.

1. Wat leest u in deze informatienotitie?

In deze informatienotitie:

- Leggen we kort uit wat de meicirculaire 2025 omvat;
- Geven we aan wat het effect ervan is op onze financiële positie;
- Lichten we de belangrijkste onderdelen van de circulaire toe.

2. Waarover gaat de meicirculaire?

Het Gemeentefonds is onze belangrijkste inkomstenbron. We ontvangen in principe jaarlijks drie keer van de Rijksoverheid informatie over de gemeentefondsuitkeringen: een meicirculaire met een vertaling van diens Voorjaarsnota, een septembercirculaire met een vertaling van diens Miljoenennota en een decembercirculaire die het uitkeringsjaar zoveel mogelijk afrondt. Dit document beschrijft de effecten van de meicirculaire 2025 voor Culemborg.

3. Samenvatting: effect op de financiële positie van Culemborg

In tabel 1 ziet u het financiële effect van de meicirculaire 2025 op het financieel perspectief dat we u in voorjaarsrapportage 2025 en kadernota 2026 hebben gepresenteerd.

Tabel 1: financieel perspectief voorjaarsrapportage 2025/kadernota 2026 en uitkomst meicirculaire 2025

Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028	2029
Saldo Voorjaarsrapportage 2025 en Kadernota 2026-2029	297	-440	1.634	1.523	2.157
Effect meicirculaire 2025	110	-351	-394	-238	-140
Begrotingssaldo na de meicirculaire 2025	**407**	**-791**	**1.240**	**1.285**	**2.017**

Negatief effect
In de tabel is te zien dat de meicirculaire 2025 een positief effect heeft op het lopende jaar 2025. Voor de jaren 2026-2029 is het effect negatief. Dit komt met name door:

- Een noodzakelijke bijstelling van de stelpost Btw-compensatiefonds;
- Een lagere compensatie voor de demping terugval gemeentefonds en jeugd dan eerder verwacht;
- Een negatief effect van stijgende WOZ-waarden.

Het verwachte tekort in het ravijnjaar 2026 wordt groter en bedraagt na deze meicirculaire € 791.000.

4. Toelichting op de inhoud van deze circulaire

De belangrijkste onderwerpen uit de meicirculaire 2025 zijn:

- Toename van het accres
- Bijstellen stelpost voorschot Btw-compensatiefonds
- WOZ-waarden
- Demping terugval gemeentefonds en jeugd
- Geoormerkte middelen en taakmutaties.

In tabel 1 heeft u het effect van de meicirculaire op het financieel perspectief kunnen zien. In onderstaande tabel 2 staat een nadere specificatie van de meicirculaire 2025.

Tabel 2 specificatie meicirculaire 2025

Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028	2029
Accres	559	2.420	2.551	2.428	2.539
Ter dekking loon- en prijscompensatie Begroting 2026-2029		-2.420	-2.551	-2.428	-2.539
Hoeveelheidsverschillen	-98	445	378	384	467
WOZ-waarden	-175	-332	-318	-303	-287
Plafond Btw-compensatiefonds	-175				
Demping gemeentefonds en jeugd	606	2.334	2.205	498	545
Reeds indicatief verwerkt in de Voorjaarsrapportage 2025 en Kadernota 2026-2029	-607	-2.448	-2.309	-467	-515
Geoormerkte middelen en taakmutaties	664	389	89	82	78
Ter dekking doel of taak	-664	-389	-89	-82	-78
Subtotaal effect op het begrotingssaldo	**110**	**-1**	**-44**	**112**	**210**
Bijkomend effect voor begrotingssaldo:					
Bijstellen stelpost Btw-compensatiefonds		-350	-350	-350	-350
Totaal effect op het begrotingssaldo	**110**	**-351**	**-394**	**-238**	**-140**

Toename van het accres

Het gemeentefonds volgt meerjarig de ontwikkeling van het nominaal bruto binnenlands product (bbp). De indexatie is gesplitst in een volume- en een nominaal deel. Het volumedeel is ter compensatie van bevolkingstoename en het nominale deel is ter compensatie van loon- en prijsontwikkelingen (LPO).

Volume-accres
Het volume-accres is gebaseerd op een 8-jaars historisch gemiddelde van de ontwikkeling van het bbp. In de meicirculaire is een nieuwe raming voor het accres 2025 en verder opgenomen. Deze raming is gebaseerd op de actuele raming van de ontwikkeling van het bbp door het Centraal Planbureau). Voor de jaren 2026 tot en met 2029 is de raming van het volume deel omhoog bijgesteld.

LPO-accres
Het LPO-accres wordt gebaseerd op de prijs bruto binnenlands product (pbbp). Voor 2025 is de raming voor de pbbp omhoog bijgesteld met 0,92%. Voor 2026 is het accres gebaseerd op pbbp 2026 van 2,7%.

Voor 2025 kan het accres ten gunste van het begrotingssaldo komen, de loon- en prijsontwikkelingen zijn immers al verwerkt in die begroting. Voor 2026 – 2029 gebruiken we het accres voor de loon-prijscompensatie in de Begroting 2026-2029.

Hoeveelheidsverschillen
Het Rijk baseert de algemene uitkering op meer dan 60 indicatoren, die ‘maatstaven’ worden genoemd. Dat zijn bijvoorbeeld het aantal inwoners, het aantal eenpersoonshuishoudens en het aantal huishoudens met een laag inkomen. De berekening van de algemene uitkering gebeurt door een vermenigvuldiging van:

- het aantal eenheden van de maatstaven, met
- een gewicht per maatstaf (bedrag per eenheid), en
- de uitkeringsfactor (een voor alle gemeenten gelijke vermenigvuldigingsfactor).

In een circulaire kunnen alle drie de componenten wijzigen. Wanneer het aantal, het gewicht of de uitkeringsfactor verandert, zorgt dat voor een verschil ten opzichte van een eerdere raming. Die verschillen worden ook wel

hoeveelheidsverschillen genoemd. In de meicirculaire 2025 heeft het rijk bij een aantal maatstaven het gewicht per maatstaf en de uitkeringsfactor aangepast. Dit heeft voor Culemborg een positief effect op de hoeveelheidsverschillen.

WOZ-waarde
De WOZ-waarde is de enige maatstaf die negatief doorwerkt in de berekening van de algemene uitkering van het gemeentefonds. In de meicirculaire 2025 zijn de rekentarieven door het Rijk weer aangepast. Ook zijn de WOZ-waarden voor Culemborg aangepast op basis van de gegevens die de Belastingsamenwerking Rivierenland (BSR) heeft verstrekt in haar voorjaarsrapportage 2025. De WOZ-waarde blijkt wat harder gestegen dan waarmee BSR had gerekend in 2024. Voor het komende jaar is op basis van de BSR-gegevens rekening gehouden met een stijging van 8,3% voor woningen en 1,7% voor niet woningen.

De hogere WOZ-waarde dan waarmee gerekend is in 2024 heeft een negatief effect. In de begroting 2026 komt het college met een voorstel om de effecten van de stijgende WOZ-waarde in de begroting 2026 te verwerken.

Btw-compensatiefonds (BCF)

Het Btw-compensatiefonds (BCF) heeft een plafond. Gemeenten zijn in 2024 € 332 miljoen onder dit plafond gebleven met declaraties. In de septembercirculaire 2024 werd al een voorschot van € 674.000 uitbetaald. Bij de definitieve afrekening BCF in deze meicirculaire 2025 blijkt dit voorschot te hoog te zijn geweest. De gemeente Culemborg heeft € 175.000 teveel ontvangen, dit bedrag wordt in deze meicirculaire uitgenomen.

Raming stelpost Btw-compensatiefonds
Gemeenten kunnen in de ramingen van hun begroting en meerjarenraming rekening met de ruimte onder het plafond van het Btw-compensatiefonds. Omdat de hoogte van deze ruimte erg onzeker is, zijn er in het verleden afspraken tussen de gezamenlijke toezichthouders en het ministerie van Binnenlands Zaken en Koninkrijkrelaties gemaakt over wat een reële hoogte van deze ruimte is. Afgesproken is dat de laatst gerealiseerde ruimte onder het plafond van het Btw-compensatiefonds de maximale toegestane ruimte is die gemeente mogen ramen in hun begroting en meerjarenraming.

In de Begroting 2025-2028 hebben we conform de provinciale richtlijn een stelpost opgenomen voor de verwachte ruimte onder het plafond van het Btw-compensatiefonds van structureel € 850.000. Dat bedrag is bij het opstellen van de begroting 2025 gebaseerd op de teruggave in 2023 van landelijk € 573 miljoen. Voor de begroting 2026 moet dit bedrag opnieuw worden berekend op basis van de teruggave in 2024 van landelijk € 332 miljoen. Een eerste berekening laat zien dat de hoogte van de stelpost dan met € 350.000 daalt van € 850.000 tot € 500.000. Dit heeft een structureel negatief effect op de begroting 2026 -2029.

Demping terugval gemeentefonds en jeugd

In de Voorjaarsrapportage 2025 en Kadernota 2026-2029 zijn indicatief middelen geraamd voor de demping terugval gemeentefonds en jeugd op basis van de toen bekende gegevens. De compensatie valt lager uit dan opgenomen in de voorjaarsrapportage 2025 en de kadernota 2026.

Geoormerkte middelen en taakmutaties

In iedere circulaire zitten bedragen of correcties op eerdere circulaires opgenomen die direct verband houden met een specifieke taak. De komende maanden wordt van deze geoormerkte middelen en taakmutaties beoordeeld of er een budgetaanpassing nodig is. Indien dit het geval is, dan leggen we dit in de najaarsrapportage 2025 en begroting 2026 aan u voor.

Tabel 3 Taakmutaties en geoormerkte middelen

Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028	2029
Taakmutaties:					
Uitstel vervanging abonnementstarief wmo		282			
IBO Problematische schulden	23				
Wmo hulpmiddelen		12			
Overige taakmutaties	-2			1	1
Geoormerkte middelen:					
Natuur bij energieprojecten	326				
Omgevingswet	134				
Participatie	131	100	98	90	86
Alleenverdienersproblematiek	53				
Overige geoormerkte middelen	-1	-5	-9	-9	-9
Totaal	**664**	**389**	**89**	**82**	**78**

Hieronder volgt een toelichting op de geoormerkte middelen en taakmutaties groter dan €10.000.

Uitstel vervanging abonnementstarief Wmo
Het wetsvoorstel Vervanging abonnementstarief Wmo 2015 wordt voorbereid. De inwerkingtreding van deze wet is nu voorzien per 1 januari 2027 in plaats van 1 januari 2026. Dat betekent dat de besparing van € 225 miljoen voor het jaar 2026 vervalt. De middelen worden toegevoegd aan het cluster individuele voorzieningen Wmo. Voor Culemborg betekent dit een incidenteel bedrag van € 282.000 in 2026.

IBO problematische schulden
Het kabinet voert een pakket aan maatregelen in om problematische schulden fundamenteel aan te pakken. Voor 2025 worden voor het onderdeel: 'vroegsignalering' middelen overgemaakt naar het gemeentefonds. Het gaat om een totaalbedrag van € 18,7 miljoen. Voor Culemborg betekent dit een bedrag van € 23.000 in 2025.

Wmo hulpmiddelen
Het scheiden van wonen en zorg in de Wet langdurige zorg (Wlz) leidt bij gemeenten tot meerkosten. Bepaalde hulpmiddelen die bij zorg met verblijf vanuit de Wlz worden gefinancierd, worden bij andere leveringsvormen vanuit de Wmo gefinancierd. Voor Culemborg betekent dit een incidenteel bedrag van € 12.000 in 2026.

Natuur bij energieprojecten
In 2025 is er, net als in 2024, een budget voor gemeenten en provincies gereserveerd voor het versterken van ecologie en biodiversiteit rondom projecten voor hernieuwbare energie op land. Dit budget kan door Regionale Energie Strategieën (RES)-regio's worden gebruikt om energieprojecten in de regio te faciliteren en mogelijk te maken daarbij de lokale natuur te versterken. Het budget van € 7,8 miljoen voor gemeenten wordt evenredig over 24 RES-regio's verdeeld via het gemeentefonds. Het budget wordt beschikbaar gesteld aan gemeenten die kashouder zijn. Per RES-regio is € 326.166 beschikbaar. De gemeente Culemborg is kashouder en stort dit bedrag door aan de regio Rivierland.

Omgevingswet
Met het uitkeren van € 80,7 miljoen in 2025 kunnen de ontvangende partijen in hun transitie ervoor zorgdragen dat ze aangesloten, geoefend en ingeregeld zijn en voldoen aan de in de Omgevingswet gestelde eisen. Er volgt nog een stelselevaluatie, waarbij de daadwerkelijk gemaakte kosten in kaart worden gebracht. Het Culemborgse deel bedraagt een incidenteel bedrag van € 134.000 in 2025.

Participatie
Voor participatie is er een structureel bedrag ontvangen voor loon- en prijscompensatie en het afschaffen van het lage-inkomensdeel. Deze bijstelling is nodig ter dekking voor de bijdrage aan Werkzaak.

Alleenverdienersproblematiek
Gemeente kunnen huishoudens die getroffen zijn door de alleenverdienersproblematiek individuele bijzonder bijstand bieden. Voor alleenverdienersproblematiek is voor 2025 een incidenteel bedrag ontvangen van € 53.000